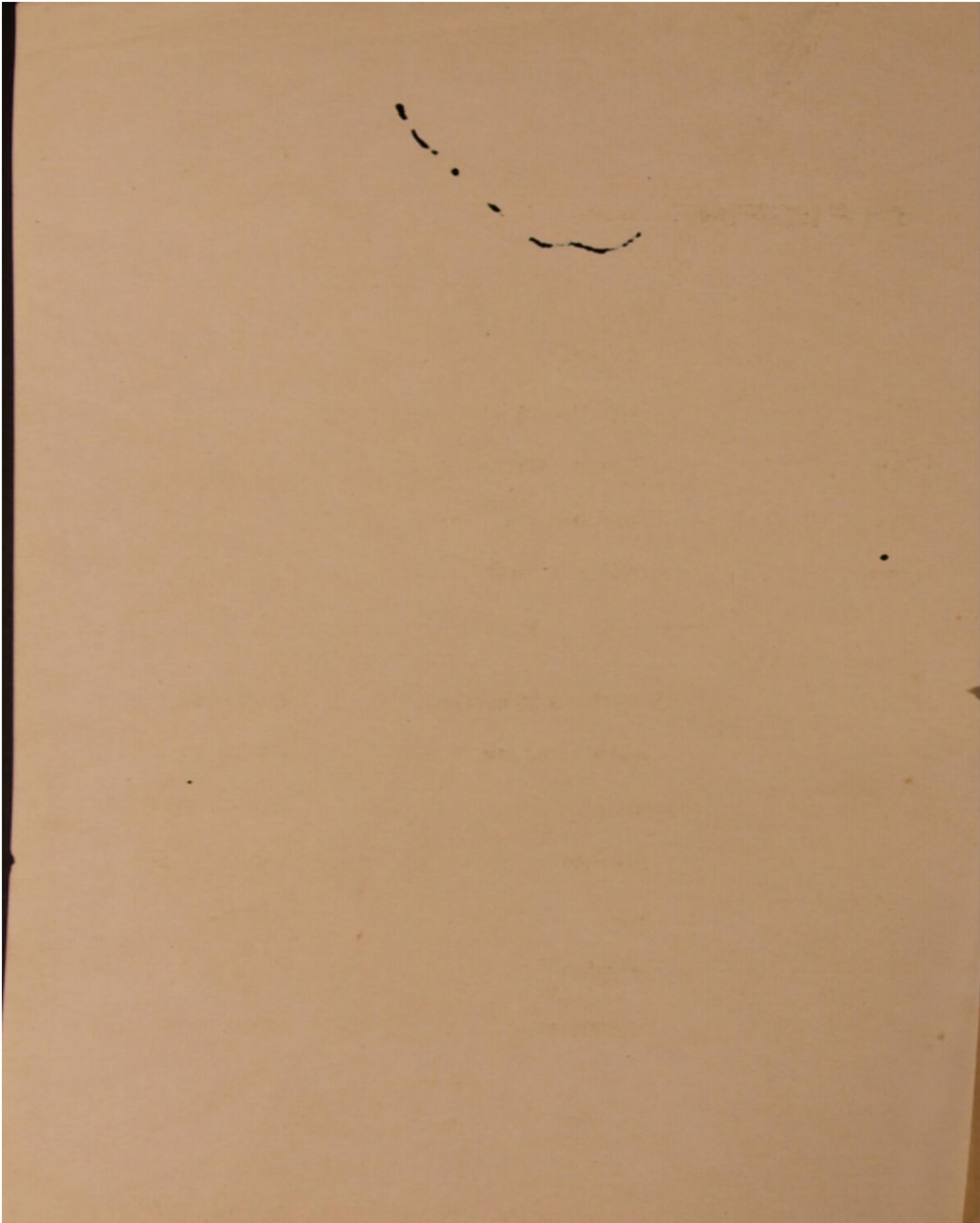

କୁମରାଳୀ

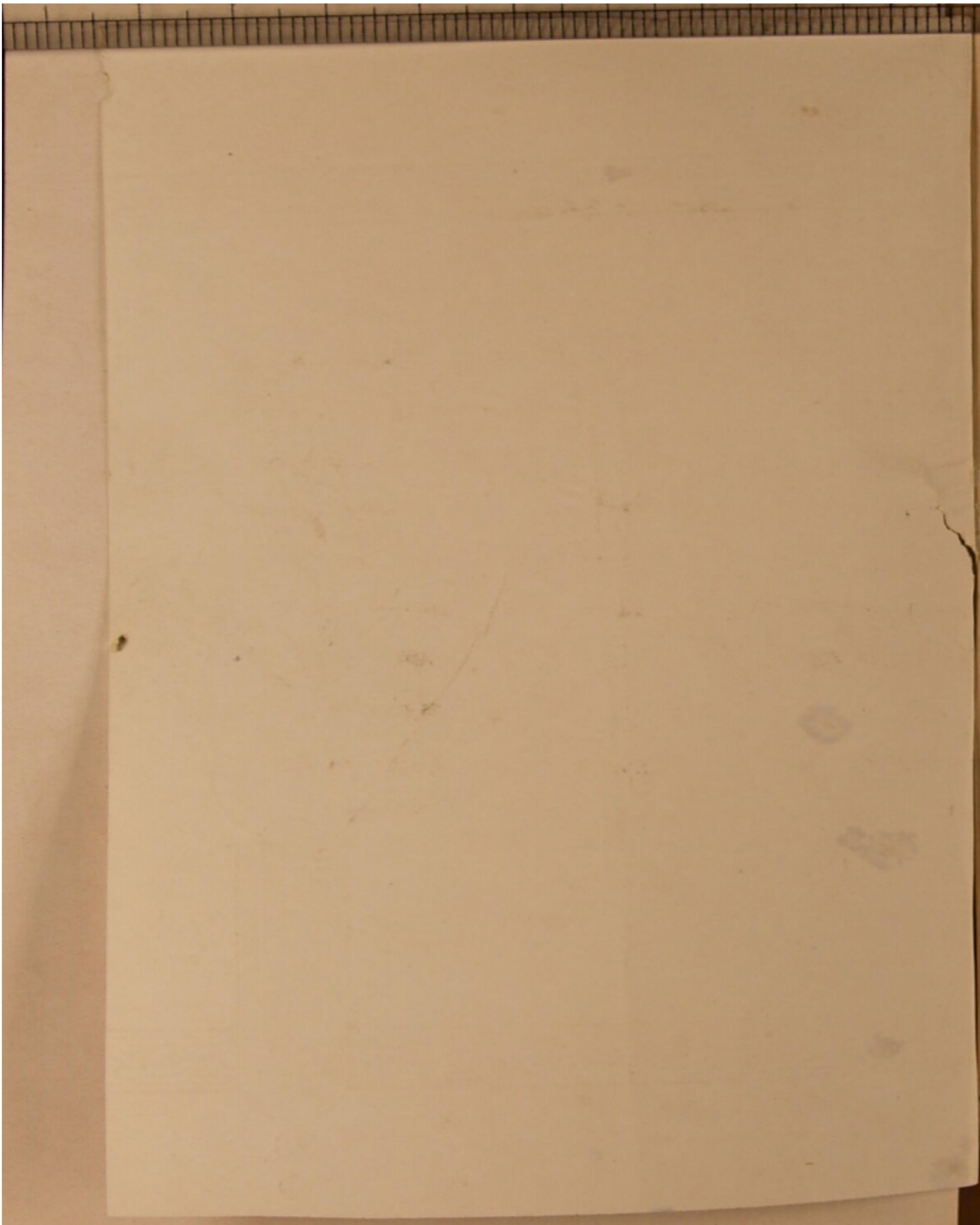
ମିତ
ଥେ
ଟୋସ

14-4-34

କୃତ୍ତବ୍ୟା

ନାମ

কন্পলেখ:

বুলেথা	...	উমাশঙ্কী
অরূপ	...	প্রমথেশ বড় য।
উশীনর	...	বিশ্বনাথ ভাদুড়ী
মহেশ্বর	...	মনোরঞ্জন কটু
অশোক	...	অহীন্দ চৌধুরী

চিত্রনাট্য ও পরিচালনা	...	প্রমথেশ বড় য।
সঙ্গীত পরিচালক	...	বাইচান বড়াল
শব্দযন্ত্রী	...	লোকেন বস্তু
চিত্রশিল্পী	...	ইউশুফ মূলজী
গান	...	বাণীকুমার
কারুচিত্র	...	সিঙ্কেশ্বর মিত্র
ব্যবস্থাপক	...	অমর মলিক

— 18 —

185.

186.

187.

188.

189.

190.

191.

192.

193.

194.

195.

196.

197.

198.

199.

200.

କ୍ରମିକା—

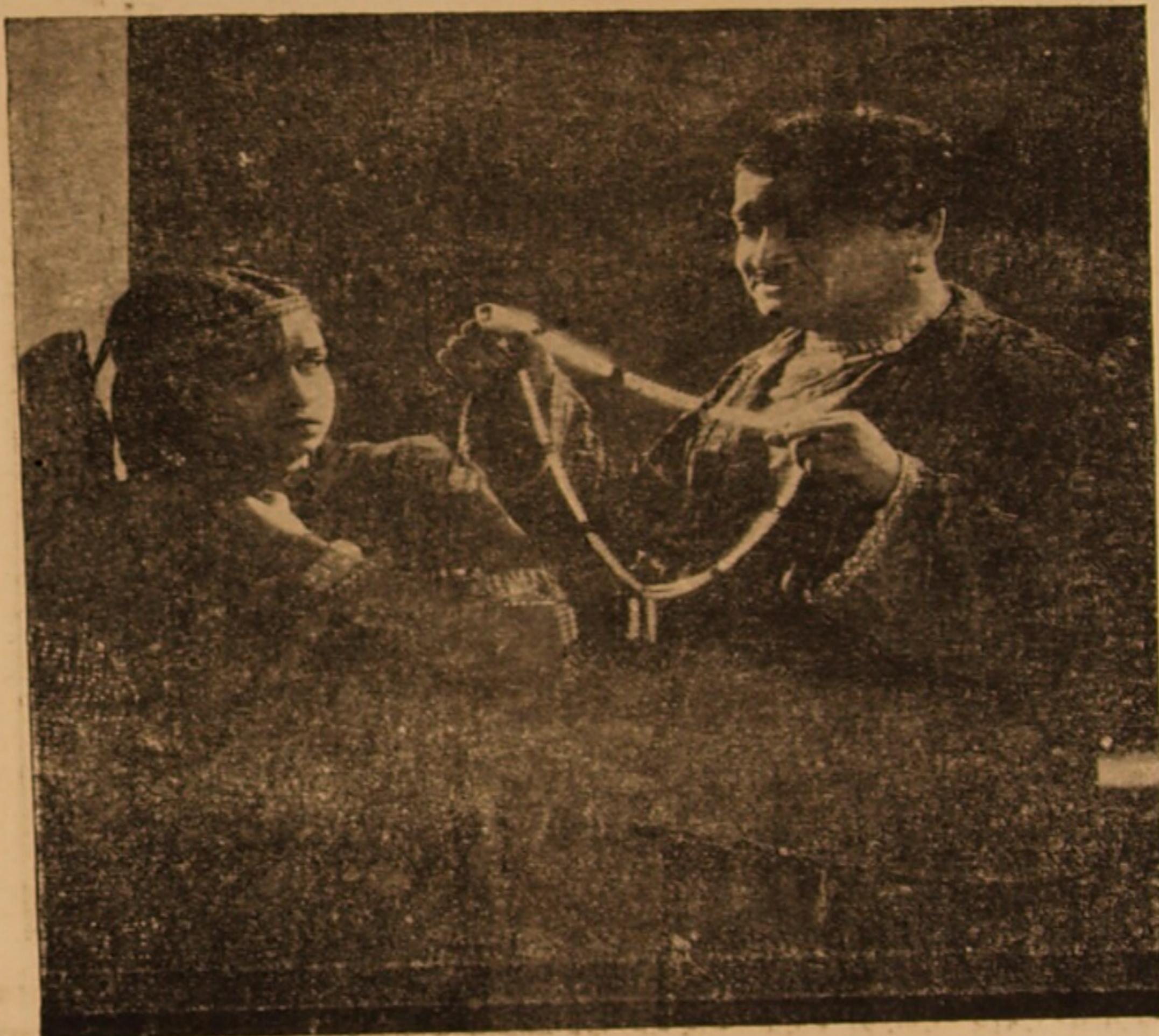

ଚୁଲେଖା ଓ ଅର୍ଣ୍ପ

———
———

———
———

কল্পনেশ্বা—

তখন প্ৰিয়দৰ্শী মহারাজ অশোক ভাৱতেৰ সিংহসিনে।

সংসাৱেৰ কোলাহল ত'তে দুৱে—এক পাহাড়েৰ বুকে ছোটি এক গ্ৰামে
শুলেখা বলে একটি মেয়ে থাকত। সংসাৱে আপনাৰ বলতে ছিল তাৰ মা ...
আৱ ছিল অৱপ—সেই গ্ৰামেৰই এক রাখাল ভেলে। তাৰ মা চাইত,
শুলেখা কোন বড়লোককে বিয়ে ক'বে দাসদাসী-ঘৰে। গ্ৰামাদে থেকে আমোদ

କଳପନେଶ୍ୱା—

ଆହିଲାଦେ ଦିନ କାଟିବେ ; କିନ୍ତୁ ଅରୂପ ସ୍ଵଲେଖାକେ ବଲ୍ଲତୋ—ସ୍ଵଲେଥ'—ତୁମି ରାଜ-
ଐଶ୍ୱରୀର ମୋହ ଛେଡି ଦିଯେ—ବନେର ସେ ମୁକ୍ତପାଥୀ, ତାରଇ ମତ ବନେ ବନେଇ ଗାନ
ଗେଯେ ବେଡ଼ାଓ ... ଆର, ଭାଲବାସା ? ... ଏକ ଗରୀବ ଚାଷୀର ବୁକଭରୀ ଭାଲବାସା—
ତାଇ ତୋମାର ସଥେମ୍ବେ, ତାର ଚେଯେ ବେଶୀ ଆର କିଛୁ ଚେଯୋ ନା

ଦିନ ସାଧ୍ୟ । ସ୍ଵଲେଖାର ମା ଅଶୋକେର ରାଜବାଡୀତେ ଏକଟୀ କାଜେର ସୋଗାଡ଼
କରେବେ ... ସ୍ଵଲେଖାକେ ନିଯେ ସାବେ । ... ସେଥାନେ କତ ବଡ଼ ଲୋକେର ଆବାଗୋନା...
ଆର, ସ୍ଵଲେଖାର ସା ରୂପ ... ଐଶ୍ୱରୀ-ବିଲାସେର କଥା ଭେବେ ସ୍ଵଲେଖାର ମାର ମନ୍ତୀ

କୁଳପତ୍ରୀ—

ଆନନ୍ଦେ ଭ'ରେ ଓଠେ ... ଅକୁଲପେର ନିଃସ୍ଵ ଭାଲବାସୀ ଉପେକ୍ଷା କ'ରେ ଶୁଲେଖାକେ
ସଂସାରେ ଶ୍ରୋତ ଟେଣେ ନିଯେ ଗେଲ ମହାରାଜ ଅଶୋକେର ରାଜପ୍ରାସାଦେ ... ଯାବାର
ବେଳାଯ ଶୁଲେଖା ତାର ଛୋଟ ହୃଦୟେର କାତର ପ୍ରାର୍ଥନା ଜାନିଯେ ଗେଲ ଅକୁଲପେର କାହେ ...
ଅକୁଲ ଯେଣ ରାଜବାଡ଼ୀତେ କାଜେର ଧୋଗାଡ଼ କରେ, ମୈଲେ କେ ତାର ବିପଦେ ପାଶେ
ଏସେ ଦୀଢ଼ାବେ

କଳ୍ପଲେଖା—

ମହାରାଜ ଅଶୋକେର ରାଜବାଡ଼ୀ ...
ନାୟକ ଉଶୀନର ମହାରାଜେର ପାର୍ଶ୍ଵଚର ... ସନ୍ତ୍ରୀ
ହରୀ, ନାରୀ, ଆର ବିଲାସେର ଉଦ୍‌ସବେ ପ୍ରାସାଦ ଉନ୍ମତ୍ତ ...
ଶୁଲେଖାର ମାର ବୁକ ଆଶାୟ ଭ'ରେ ଉଠେଛେ—ନାୟକ ଉଶୀନର ଶୁଲେଖାକେ ବିଯେ
କରବେ—ବୋଧହୟ
ମହାରାଜ ଅଶୋକ ଏକଦିନ ଆରଣ୍ୟବିହାରେ ଗିଯେ ଛେନ...ସଙ୍ଗେ ନାୟକ, ଶାନ୍ତ୍ରୀ,
ସାମନ୍ତ କିନ୍ତୁ ଆରଣ୍ୟ ତ ମହାରାଜ ମାନେ ନା ... ମହାରାଜ ଅଶୋକ ପଥଭ୍ରାନ୍ତ

କୁମଳଶ୍ରୀ—

ହଲେନ ରାତ୍ରି ଗଭୀର, ଅଶ୍ଵେର ବଜ୍ରା ଅଶୋକ ଛେଡ଼େ ଦିଯେଛେନ ... ଅଖ ତାକେ ନିଯେ ଏଲ— ଏକ କୁଟିରେ ... ଦରଜାଯ ଏସେ ଅଶୋକ ଡାକ୍ଲେନ—“କେ ଆଛ ?—”

ଦରଜା ଥୁଲେ ଗେଲ—ସାମନେ ଏସେ ଦାଡ଼ାଳ ଏକ ଦୀର୍ଘାକୃତି ତପସ୍ତୀ ଆଞ୍ଚଳ— । ଅଶୋକ ବଲେନ—ଆମି ମହାରାଜ ଅଶୋକେର କର୍ମଚାରୀ—ପଥ ହାରିଯେଛି, ଆଶ୍ରମ ଚାଇ ।

ଆଞ୍ଚଳ— ଏକଟୁ ଭେବେ ବଲୁଲେ—ମହାରାଜ ଅଶୋକେର କର୍ମଚାରୀକେ ଆମି

କ୍ଲପଲେଖା—

ଆଶ୍ରଯ ଦିଇ ନା—କାରଣ ମହାରାଜ ଅଶୋକେର ରାଜସ ପାପେର ରାଜସ, ବିଲାସ ଓ
ସ୍ଵେଚ୍ଛାଚାରିତାର ଲୌଳାନିକେତନ

ମହାରାଜ ଅଶୋକେର ଜୀବନେ ବୋଧହୟ ଏହି ପ୍ରଥମ ସତ୍ୟର କାହେ ତୀର ନିଜେର
ଦସ୍ତ ମାଥା ନୀତୁ କ'ରିଲେ।

କ୍ଷମାଲେଖ—

କିଛୁଦିନ ପର ଅମାତ୍ୟ-ପରିହୃତ ରାଜୀ ଅଶୋକେର ସାମନେ ସେଇ ଆକ୍ଷଣକେ ଶୃଜାଲିତ
କ'ରେ ଏନେ ତୀର କର୍ମଚାରୀରା ବିଚାରେର ଜଣ୍ଯ ଦୀଡ଼ କରାଲେ ।

ଅଶୋକ ବସଲେନ ଆକ୍ଷଣେର ଓକତ୍ୟେର ବିଚାର କରତେ, କିନ୍ତୁ ତପସ୍ଵୀ ଆକ୍ଷଣ ଜାନତେ
ଚାଇଲେନ ଯେ, କୋନ ଅଧିକାରେ ମହାରାଜ ଅଶୋକ ଏକ ସତ୍ୟାଶ୍ରୀ ଅରଣ୍ୟଚାରୀ
ଆକ୍ଷଣକେ ଶୃଜାଲିତ କରେ ହିନ୍ଦୁଦ୍ରେର ଅବମାନନ୍ଦ କରଛେନ ...

ରୂପମେଣ୍ଡା—

ଆକ୍ଷଣ ଆରଓ ବଲ୍ଲେ—ଅଶୋକ, ଏଇ ଗର୍ବିତ ସିଂହାସନେ ବସେ କି ଭାବ୍ୟ,
ତୁମি ତୋମାର ଏଇ ରକ୍ତଚକ୍ର ଦେଖିଯେ ନ୍ୟାୟକେ, ସତାକେ ପରାଭୃତ କରେବି
ଆକ୍ଷଣେର ଅଟ୍ରହାଙ୍କେ ମହାରାଜ ଅଶୋକ ବିଚଲିତ ହଲେନ । ସିଂହାସନ ଥେକେ
ନେମେ ଏମେ ଆକ୍ଷଣେର ଶୃଘନ ଖୁଲେ କ୍ଷମା ଭିକ୍ଷା ଚାଇଲେନ, ଆର ବଲ୍ଲେନ—ଆକ୍ଷଣ
ତୋମାର ଅଭିଧୋଗ ସବ ଜେନେ ନେବୋ ଏକ ସତ୍ତେ । ଏଇ ରାଜ୍ୟର ରାଜ୍ୟଭାର ଏକ
ବନ୍ସରେର ଜଣ ତୋମାର ହାତେ ତୁଲେ ଦେବ—କିନ୍ତୁ ଯଦି—

ସାହୋକ—ଆକ୍ଷଣ ମହେଶ୍ୱର ହଲେନ ରାଜୀ...

ଦିନ ଯାଇ...ଆକ୍ଷଣ ରାଜଙ୍କେ ଶାନ୍ତି ଏନେଛେ, ନ୍ୟାୟର ଶାସନ ଏନେଛେ । କିନ୍ତୁ
ରାଜପ୍ରାସାଦେର ରୂପ ସିଂହଦ୍ଵାରେର ଅନ୍ତରାଳେ ଅଶୋକ ଆର ଈର୍ବାର ପ୍ରତିଦ୍ଵନ୍ଦ୍ଵିତୀ
ସମାନେ ଚଲେଛେ ... ମହାରାଜ ଅଶୋକ ଆତ୍ମପ୍ରାଣିତେ ମୁହମାନ । ନାୟକ ଉଶୀନର ଏଇ
ଶ୍ରୀଯୋଗେ ଅଶୋକକେ ହତ୍ୟା କ'ରେ ସିଂହାସନ ହଞ୍ଚଗତ କରତେ ଚାଇଲେନ—ଆର ମେଇ
ସମେ ଚାଇଲେନ—ଶୁଲେଖାକେ ।—

ଏକଦିନ ରାତ୍ରେ ମହାରାଜ ଅଶୋକ ଛନ୍ଦବେଶେ ନଗର-ଭମଣେ ଯାବେନ,—ନାୟକ
ଉଶୀନରକେ ଡେକେ ପାଠାଲେନ । ତଥନ ଉଶୀନର ଶୁରାମନ୍ତ—ଶୁଲେଖାକେ ଜୋରୁ କ'ରେ
ଆନିଯେ ତାର ଗୀନ ଶୁନ୍ଛେନ । — ଭୂତ୍ୟ ଅରୂପ ନାୟକକେ ଦେଖତେ ଏସେ ଦେଖଲେ ତାର
ଶୁଲେଖା ନାୟକର ପ୍ରମୋଦ କହେ

ପରଦିନ ସକାଳେ ଉଶୀନରେର ଘୃତଦେହ ପ୍ରାସାଦେର ସାମନେ ପଡ଼େ ଆଛେ
ବିଚାର—ବିଚାରେ ମହେଶ୍ୱର ଦିଲନ ଅରୂପେର ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ

ମହାରାଜ ଅଶୋକେର—ପ୍ରାସାଦେର କୋଣେ ଛୋଟ୍ ଏକଟି ହନ୍ଦୟ ତଥନ ଆଶକ୍ତାଯି
ଭରେ ଉଠେଛିଲ—ଶୁଲେଖା ତାର ଘରେ ରୂପ । କିନ୍ତୁ ମେ ଯେ ଜାନେ ଅରୂପ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ।—

ଅରୂପ ଚଲଲୋ ମରଣେର ପାରେ—ବୁଝି କାଲମ୍ବୋତେ ତାକେ ଛିନିଯେ ନିଯେ ଗେଲ
ଶୁଲେଖାର ବାହର ବେଷ୍ଟନୀ ଛିନ କ'ରେ—

ତାରପର ? —————

গান

(১)

সোনার দীপ দিল পরায়ে—
 রাঙা টীপ পাহাড়-চূড়াতে ।
সোনার তরল-সাজে ঝরণ।
 নেচে চলে বঁধুরে ভুলাতে ।
মৌমাছিরা শুণশুণিয়ে—
 পদ্মেরে দেয় গান শুনিয়ে,
ঝাউ দোলে চামর তুলায়ে
 দিনের হিরণ-কেশে বুলাতে ॥

(২)

দূরের রঙীন পথ যে-রে ঐ
 ভোলায় আমার মন !
সাথী আমার, বঁধু আমার—
 এলো যাবার শৃণ ।
মোর আঙীনায় পেঁচিল ডাক,
 সব পুরাতন পিছনে থাক,
কোন বেদনায় আজি প্রাণ গায়,—
 কেন কাদে হ'নয়ন ॥
একলা আমায় যেতে হ'বে
 তাইতো মরি ডরে ।
এসো তুমি সঙে আমার
 সেই অচেনা ঘরে ।
মোর রাতিদিন তোমারে চায়,
 তোমার ছবি চোখের তারায়,
তুমি এ-হিয়ার প্রেম-মণি-হার
 চির-মুন্দর ধন ॥

କ୍ଲପଲେଖା—

(୩)

ଚଲେ ଯାଯ ମରୀଚିକା-ମାୟା ଅଜାନୀର ।
ପ୍ରିୟ ମୋରେ ଚେନା ସ୍ଵରେ ଡାକେ ବାରେବାର ।
ଚାମେଲି ବକୁଳ-ବନେ
ଗାୟ ବାଁଶୀ ଆନମନେ, (ମୋର କାନେ କାନେ)
ପରାଣେ ଭୋଲାଓ ତୁମି ବନ୍ଦୁ ଆମାର ।
ଥେଲେ ଯାଯ ଦଖିନାୟ କାର କଲ ହାସି !
ଶୁକତାରା ତାଇ ଟାଂଦେ ବଲେ ଭାଲବାସି ।
ରାଜାର ମଣିର ମାଲା —
ମୁକୁତାୟ ଭରା ଡାଲା —
ମନ ଓଠେନା ଯେ — ଚାଇ ବନ ଫୁଲହାର ॥

(୪)

ତୁମି ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ରାଜ — ରାଜ ଜୟ ହେ !
ଭାରତ-ଭାଗ୍ୟ-ଗଗନେ ତୁମି
ଦୀପ୍ତ ଅରଙ୍ଗୋଦଯ ହେ ।
ବିପନ୍ନ-ଚିର-ପାଲନ-ବ୍ରତୀ,
ଦୁଷ୍ଟ-ତାପନ ଦୁର୍ଜ୍ଞୟ-ମତି,
କତ ଜନ ଗନ ଅନ୍ତରପୁରେ
ବିରାଜିଛେ କୃପାମୟ ହେ ।
ଧରଣୀ ଗାହିଛେ ସଶ-ଗୌରବ —
ଜୟତୁ କୃପାଲ ଜୟ ହେ ॥

(୫)

ଭାଲୋବାସୋ କିନା ବାସୋ ଆମାରେ
ଜାନିତେ ଯେ ମନ ଚାଯ ଗୋ ।
ବାରେ ବାରେ ଖୁଲି ସ୍ମୃତି-ଦୟାରେ
ଅକାରଣ ବାଁଶୀ ଗାୟ ଗୋ ।
ନଦୀ-ଭୀରେ ମୋରା ବସି ଦୁ'ଜନାତେ
ଗୋଯେଛି ଯେ-ଗାନ ମିଲି ହାତେ ହାତେ,

କ୍ଷପଳେଖା—

ସେ ଗାନେର ସୁର ବେଦନ-ମଧୁର
ବାଜେ ମୋର ବେଣୁକାଯ ଗୋ ।
ମିଲନେର ଦିନ ଯାଇ ଛଲିଯା,
ଏକା ବସି ବାତାଯନେ ।
ଆଲେଯାର ଟାନେ ସବ ଭୁଲିଯା
କାନ୍ଦି ଶୁଦ୍ଧ ନିରଜନେ ।
ମିଲାଇବେ ହାସି ଫାଣୁଗେର ଦିନ
କଠିନେର ମୁଠି ହୟେ ଯାବେ କ୍ଷୀଣ,
କ୍ଷଣେକେର ନେଶା ହବେ ଭୁଲେ ମେଶା
ଆଶା-ଆଲୋ ନିଭେ ଯାଇ ଗୋ ॥

(୬)

ମୋର ଅଶାସ୍ତ୍ର ଅଁଚଳ ତୋମାର ହାସିର ଦୋଲାଯ ଦୋଲେ ।
ସରମ-ଘେରା ଘୋମୁଟୀ-ଖାନି ସକଳ ବୀଧନ ଭୋଲେ ।
ପ୍ରାଣ ସେ ତୋମାର ପ୍ରଣୟ ମାଗେ
ରଙ୍ଗୀଣ ସ୍ଵପନ ଅନୁରାଗେ,—
ତୋମାର ଚୋଥେର ଚାହନି ଓହ ପ୍ରେମେର ତୁଫାନ ତୋଲେ ॥
ଜୀବନ ଆମାର ଭରେ ଦିଲେ ତୋମାର ଶ୍ରୀତିର ଦାନେ ।
ସୋହାଗ ଲୋଭୀର ଅନ୍ତର ଆଜ ପୂରାଓ ଆଶାର ଗାନେ ।
ଭାଲବାସାର ନାଇକୋ ମାନା,
ତୋମାଯ ଆମାର ହବେ ଜାନା,
ରାତ ସେଇ ନା ବୃଥାଇ କାଟେ ଅଲସ ସୁମେର କୋଲେ ॥

(୭)

ଫାଣୁଗ-ରଙ୍ଗିଳ ପଥ ସେ-ରେ ଏହି
ଭୋଲାଯ କେନ ମନ !
ସାଥୀ ଆମାର ଏଲୋ ଏବାର—
ସବ ହାରାବାର କ୍ଷଣ ।

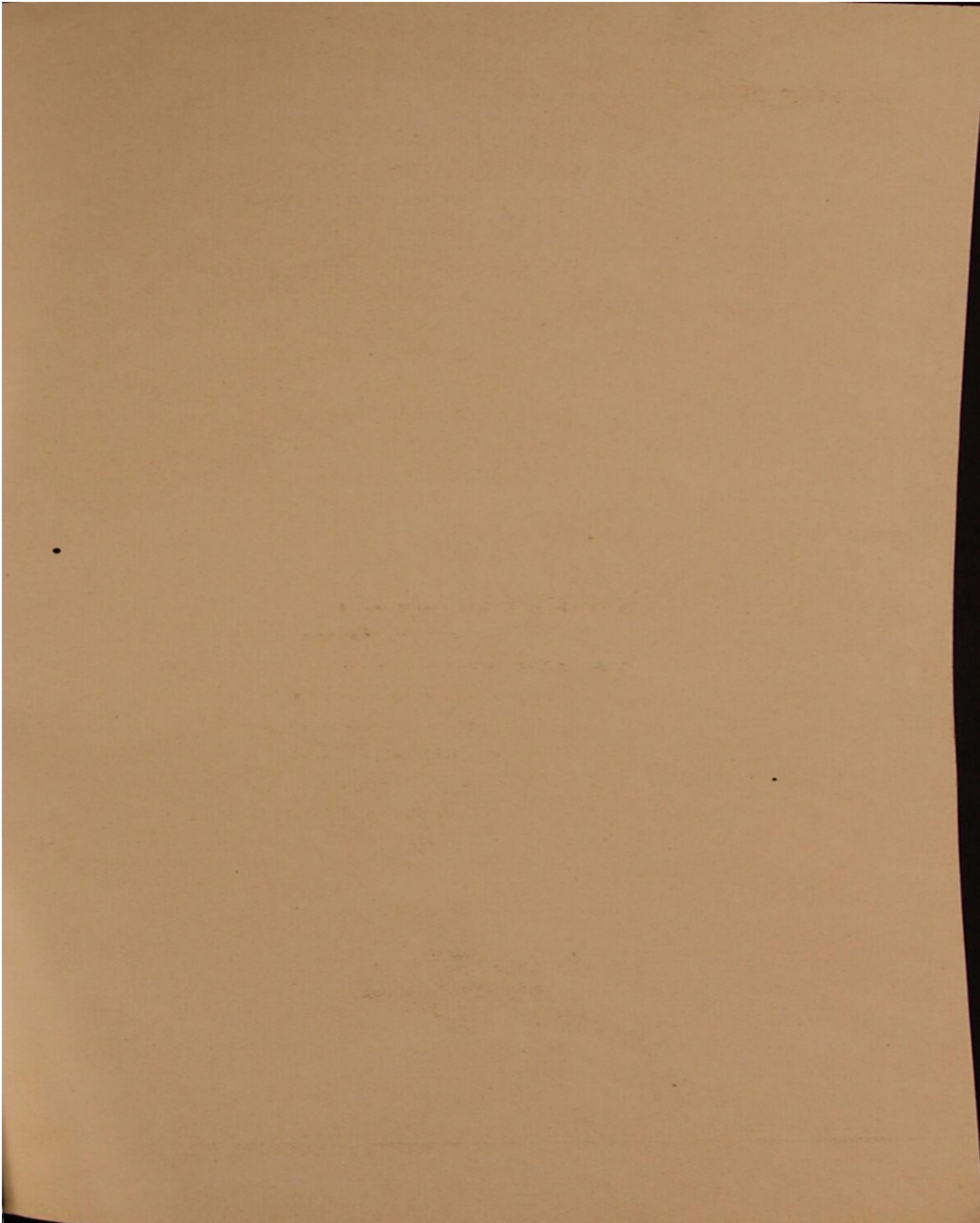
କମଳା—

বাহির হলেম একা একা,
কখন তোমার মিলবে দেখা,—
মিলন আশায় আজি গান গায়—
বিজন গিরিবন ।
অঙ্ককারে হারিয়ে গেছি
তাইতো কেঁদে মরি ।
হাত ধরে আজ লও গো ডেকে
চলুবো কেমন করি ।
মোর রাতিদিন তোমারে চায়
তোমার ছবি চোখের তারায়—
তুমি এ হিয়ার প্রেম-মণি-হার—
চির-সুন্দর ধন ॥

(2)

ডাক দিয়েছে নাম ধরে আজ
আমার পিয়াল বন।
সাঙ্গ-হোলো সকল আয়োজন।
সেথা ঘরের আঙ্গন হাসে,
রোদের সোনা ছড়ায় ঘাসে,
মাঠের বাঁশী সুরের স্বপন
রচে সারান্কণ ॥

THE PIONEER PRINTING WORKS.